

STÜTZPUNKTGRUPPE OSTENDE EN DE 18^e VORPOSTENBOOTFLOTTILLE IN DE OPERATIE CERBERUS - deel 1

door Rudolf WEISE

STÜTZPUNKTGRUPPE OSTENDE

Na hun overwinning beschouwen de Duitsers Oostende als een goede uitvalshaven van waaruit ze met, wat Konteradmiral Friedrich Lützwow in zijn boek *Seekrieg und Seemacht* hun *Kleinkampfmittel* noemt: mijnenveger- snelboot- sperbreker- onderzeebootjagers en voorpostenbootflottieljes, de ganse kanaalzone kunnen bestrijken.

Onmiddellijk na hun aankomst richten ze 'Stützpunktgruppe Ostende' (steunpuntgroep Oostende) op. Kapitein-ter-zee Johannes Schneider wordt haar eerste commandant en tezelfdertijd havencommandant. Hij oefent deze functie uit van augustus 1940 tot de bevrijding van onze stad in september 1944. In december 1940 beginnen de Duitsers aan de bouw van een snelbootbasis. Meerdere snelbootflottieljes verbleven tijdelijk te Oostende en losten er elkaar af. Het waren de 2^e, 3^e, 4^e, 5^e, 6^e en 8^e flottieljes. Oostende wordt ook de basis van een *Minensuch* (MS), *Räumboot* (R), *Sperrbrecher* (S), *Vorposten* (VP), *Hafenschutz* (HS) en *Unterseebootjagdflottille*. Deze flottieljes maken samen het *Küstensicherungsverbande* (kustbeveiligingseenheid) uit. Het geheel staat onder bevel van vice-admiraal Friedrich Ruge.

Het laden van een torpedo in de snelbootbunker

In juni 1940 komen de eerste boten van de *Kriegsmarine* te Oostende aan. Het zijn kleine *Räumboten* (mijnenvegers). Begin juli 1940 komt de 2^e snelbootflottielje te Oostende aan. Ze staat onder het bevel van korvettenkapitein Rudolf Petersen. Deze flottielje voert gevecht- en mijnenlegoperaties uit vóór de Engelse kust en in het Kanaal met de snelboten S24, S31, S34, S35 en S37. Ze meren af aan de Cockerillkaai.

Tijdens de voorbereiding van operatie *Seelöwe* codenaam voor de invasie van Engeland die nooit plaats greep, liggen er te Oostende ook nog een aantal grotere schepen die er ook weer verdwijnen nadat de operatie afgelast wordt.

De 4^e *Sperrbrecherflottille*, opgericht einde 1940 en ontbonden in juli 1943, bestaat uit 20 vaartuigen. Het commando ligt in Brugge. Oostende, Duinkerke, *Boulogne* en *Le Havre* zijn hun thuishavens.

Vanaf 1941 is Oostende ook de basis van de 18^e *Vorpostenbootflottille*. Het commando ligt ook in Brugge. Eveneens vanaf 1941 heeft de 36^e *Minensuchbootflottille* (mijnenvegersflottielje) hier haar thuishaven. Ze staat onder bevel van korvettenkapitein Walter Josephi. Hij wordt opgevolgd door korvettenkapitein Palmerau, dan door korvettenkapitein Behrmann en korvettenkapitein Grosse. Die voert het commando vanaf juli 1943 tot mei 1944. Tenslotte door korvettenkapitein Fritz Reinhold.

Op diverse tijdstippen tussen juni 1940 en de bevrijding hebben ook de 2^e, de 4^e, de 7^e en de 8^e *Räumbootflottilen* (mijnenvegersflottieljes) hier hun verblijf. Het 8e staat onder bevel van korvettenkapitein van de reserve Albrecht Boit met commando te Brugge.

Tenslotte beschikt havencommandant Johannes Schneider ook nog over een *Hafenschützflottille* bestaande uit 22 eenheden en verantwoordelijk voor de veiligheid van de haven. Kleine eenheden die patrouilleren in en vóór de haven. Ze worden bevolen door korvettenkapitein Theodor Dralle.

Voor al deze vaartuigen is er ook nog een logistieke dienst: de *Marineausrustungs- und Versorgungsstelle*. Verder is er nog de *Hafenüberwachungsstelle* (Hüst) (havencontrolebureau) die instaat voor de bewaking van de haven en de controle van het in- en uitvaren van vissersvaartuigen. Luitenant Heine is hiervoor verantwoordelijk vanaf december 1940. Midden 1942 neemt luitenant Kann, een bij de vissers graag geziene figuur, zijn functie over. *Hafenstützpunkte* (havensteunpunten), marinekustbatterijen en luchtafweerbatterijen (FLAK-Flugabwehrkanone) vervulden de verdediging en omringen en beveiligen de haven.

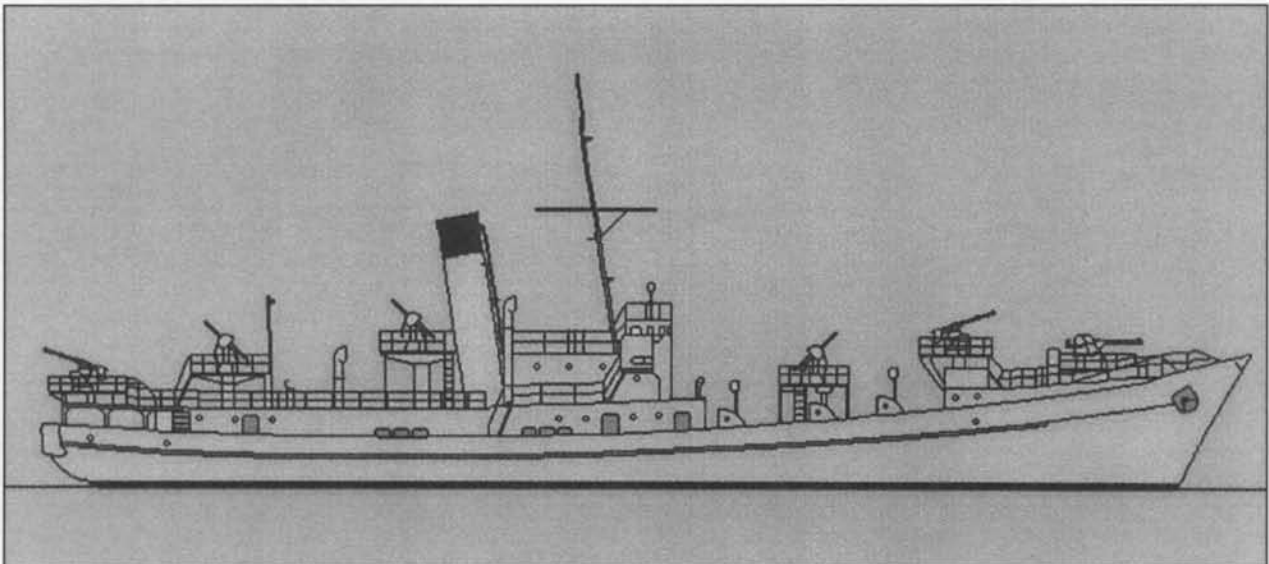
Stützpunkt Hafen – De halve maan.

DE '18^e VORPOSTENBOOTFLOTTILLE' IN OOSTENDE

De flottielje wordt opgericht in 1940 als de *18^e Vorpostengruppe* met de schepen nummers.7, 26 en 47. Het zijn vaartuigen uitgerust voor de onderschepping en vernietiging van onderzeeboten. Op 03 oktober van hetzelfde jaar wordt ze uitgebreid en nu *18^e Vorpostenbootflottille* gedoopt. Vanaf 1941 wordt ze te Oostende gestationeerd. Het commando wordt ondergebracht te Brugge.

Deze voorpostenbootflottieljes zijn de werkpaarden van de *Kriegsmarine* bij kustoperaties en worden ingezet voor patrouilles, escortes, bewaking van mijnenvelden, kustbeveiliging, onderzeeboot en *motor torpedo boat* (MTB) bestrijding in het Kanaal. Ze voeren discreet hun harde opdrachten uit. Het zijn hoofdzakelijk omgebouwde en tamelijk zwaar bewapende vissersboten van maximum 885 ton en 58m75 lang. Ze worden afhankelijk van het type uitgerust met één tot twee luchtafweerkanonnen van 88 en 37mm en meerdere, soms tot negen, 20mm luchtafweerkanonnen en nog een paar lichtere wapens zoals twee tot zes 13mm machinegeweren. Ook hebben ze tot vier dieptebommenlanceerinstallaties aan boord. Ze lopen 12 knopen en hebben een actieradius van 3600 zeemijl. Hun bemanning varieert volgens type van 29 tot 70 man.

Volgende 17 schepen maakten deel uit van de 18^e flottielje: V (voorpostenboot) 18 (18^e flottielje) (nr.) 01 tot en met V1817. Van oktober 1941 tot november 1942 staat de flottielje te Oostende onder bevel van korvettenkapitein van de reserve Karl Wolters. Tussen juli en oktober 1940 voerde hij reeds het bevel over de flottielje. Hij wordt in oktober 1940 opgevolgd door korvettenkapitein van de reserve Dietrich von Jagow. In mei 1941 wordt deze op zijn beurt opgevolgd door korvettenkapitein van de reserve Albrecht Boit. Deze zou het commando terug opnemen in november 1942. Hij wordt in januari 1945 en tot de capitulatie van Duitsland op 08 mei van hetzelfde jaar, op zijn beurt afgelost door korvettenkapitein van de reserve Karl-Wolf Albrand. Na de geallieerde invasie in Normandië wordt het 18e naar Zuid Noorwegen en het Skagerrak verlegd en daar met begeleidingsopdrachten belast.

Ontwerp van een typische voorpostenboot op het plan van een vooroorlogse vissersboot

OORLOG IN HET KANAAL

Het is oorlog en het Kanaal is doorlopend het toneel van gevechten en schermutselingen tussen geallieerde en Duitse schepen waarbij er nogal wat doden en gekwetsten vallen en schepen verloren gaan. Mijnenlegoperaties zijn een, door beide zijden, druk beoefende activiteit. De Kanaalhaven Oostende speelt hierin haar, door de bezetter, opgelegde rol.

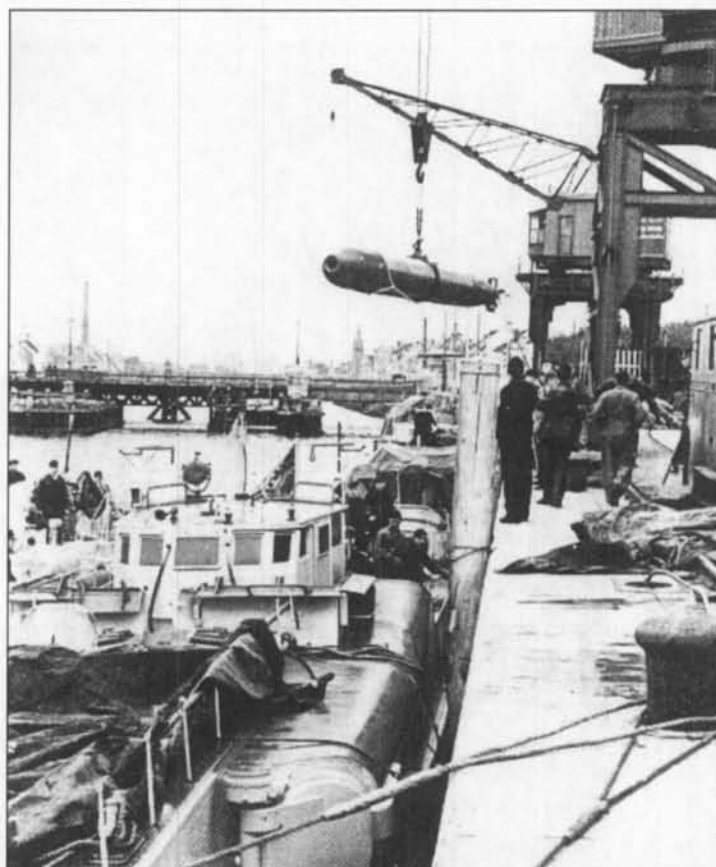
Op donderdag 15 augustus 1940 grijpt op de Slijkenssteenweg een zware ontploffing plaats in een torpedoöpslagplaats van de *Kriegsmarine*. De bezetter denkt aan sabotage maar dat is het niet. Aan de kaai liggen snelboten van de 2^e flottielje. De S24, S31 en de S37 worden licht beschadigd. Ze varen op eigen kracht naar Duitsland terug voor herstelling. De S35 is niet meer zeewaardig en wordt via de kanalen naar Duitsland overgevoerd. Ze worden op 01 september vervangen door de S33, de S35 en de S55 die uit *Wilhelmshafen* komen.

De onderzeebootjager 121 '*Jochen*' loopt op maandag 02 september 1940 om 11.15u aan de haveningang op een mijn en zinkt. Dertien bemanningsleden waaronder hun flottieljebevelhebber korvettenkapitein Dr.Hans Gebauer komen om.

In de nacht van 06 op 07 september 1940 valt de 2^e snelbootflottielje het door oorlogsschepen begeleide geallieerde konvooi FS273 aan. Luitenant-ter-zee Popp torpedeert en zinkt met zijn S33 het Nederlandse vrachtschip *Stad Alkmaer* 5750 Ton.

In de nacht van dinsdag 24 september 1940 valt de 2^e snelbootflottielje opnieuw een konvooi van tien kleine vrachtschepen aan vóór *Great Yarmouth*. De S30 onder bevel van *Oberleutnant-zur-See* Feldt zinkt de *Continental Coaster* 551 Ton die daarbij vier man van zijn bemanning verliest. Op zondag 29 september 1940 legt de 2^e snelbootflottielje zeemijnen vóór de monding van de *Thames*.

De Engelse MTB17 (motortorpedoboot) wordt op maandag 21 oktober 1940 door het 7.5 cm geschut van de kustbatterij *Saltzwedel Alt* uit Mariakerke onder vuur genomen en getroffen. Ze wordt door haar bemanning, die overstapt op een andere MTB, verlaten. De volgende dag wordt de boot, waarvan de achtersteven weggeschoten is, in Oostende binnengesleept. Ze ligt daarna, tot het beëindigen der vijandelijkheden en nog enkele jaren erna, verlaten op een hellend vlak achter de vismijn tot ze tot schroot verwerkt wordt.

Het laden van torpedo's op snelboten aan de Cockerillkaai

Op donderdag 06 februari 1941 loopt de 2^e snelbootflottielje met de S30, S54, S58 en S59 van Oostende uit op jacht in het Kanaal. Tussen Ipswich en Newcastle brengt de S30 van *Oberleutnant-zur-See* Feldt de kleine Britse cargo *Angularity* 501 Ton tot zinken

Niettegenstaande felle tegenstand brengt de S30 van de 2^e snelbootflottielje onder *Oberleutnant-zur-see* Feldt bij een stoutmoedige torpedoaanval op een konvooi vóór *Lowestoft* op dinsdag 25 februari 1941, de Britse torpedojager *Exmoor* tot zinken. *Oberleutnant* Feldt krijgt later het commando en wordt *Flottillenchef* van het 2^e.

Donderdag 17 april 1941: vier boten van de 2^e snelbootflottielje lopen uit voor het leggen van 24 zeemijnen vóór de Engelse kust. Na de mijnenlegoperatie doen ze een aanval op een Brits konvooi en de S42 onder *Oberleutnant-zur-See* Meentsen brengt het vrachtschip *Effra* 1446 Ton tot zinken. De S42 onder *Oberleutnant-zur-See* Feldt torpedeert het vrachtschip *Ethel Radliffe*. De aanval blijkt onsuccesvol want zij zinkt niet. De S55 van *Leutnant-zur-See* Howaldt en de S104 van *Oberleutnant-zur-See* Roeder zinken ondertussen het vrachtschip *Nereus* met kanonvuur. Ongeveer twee maanden later, op 12 juni, zal de 2e snelbootflottielje Oostende verlaten voor de Finse wateren.

In de namiddag van dinsdag 19 augustus 1941 vallen Britse jachtvliegtuigen de *Hafenschutz*-en *Minensuch*boten van de 32e *Minensuchflottille* (mijnenvegersflottielje) uit Oostende aan waarbij één dode en negen zwaar gewonden vallen.

Onder de, met diverse gevaarlijke opdrachten belaste, bemanningen van de 18e *Vorpostenbootflottille* vallen ook regelmatig doden en gewonden.

Twee voorpostenboten van de 18e flottielje die een Duits vrachtschip begeleiden, worden op zaterdag 30 augustus 1941 om 09.45u nabij Oostende aangevallen door een tiental Engelse jachtvliegtuigen. Op de voorpostenboten vallen vijf doden. Het zijn: Luitenant-ter-zee Oskar Schlegelmilch, geboren op 31 januari 1916, machinist Erich Piepkorn, geboren op 27 juli 1901, *Obergefreiter* (korporaal) Wilhelm Faust, geboren op 02 juli 1908, *Gefreiter* (1^e matroos) Johann Junker, geboren op 03 maart 1921, matroos Karl Kolkschmuser, geboren op 27 juli 1922. Er vallen ook nog vijf gekwetsten. De doden worden te Oostende begraven.

Donderdag 18 september 1941: om 12.15u vallen Britse vliegtuigen vóór Oostende het bevoorradingschip *Friesland* aan waarbij een bom doel treft zonder nochtans slachtoffers te maken. In de namiddag om 17.45u worden ook vier mijnenvegers van de 36^e *Minensuchflottille* vóór hun thuishaven aangevallen door vliegtuigen. Daarbij worden vijf bemanningsleden gedood en vijftien gewond. De doden worden te Oostende bijgezet op het Duitse kerkhof. Het zijn: Franz Dietrich matroos, geboren op 25 april 1922, Werner Arkularius matroos, geboren op 19 december 1921, Helmuth Guba matroos, geboren op 05 maart 1920, Anton Garbotes matroos, geboren op 30 september 1919 en Josef Wrobel matroos, geboren op 16 augustus 1922.

In januari 1942 komt de 6^e snelbootflottielje met vijf eenheden aan te Oostende.

11/12 februari 1942: Operatie *Cerberus*. Drie Duitse slagschepen breken uit Brest door het Kanaal naar de Duitse havens *Brunsbüttel* en *Wilhelmshafen*. De 18^e *Vorpostenbootflottille* neemt aan deze *Kanaldurchbruch* deel (zie afzonderlijk hoofdstuk hierna).

Op 19 februari 1942 onderneemt de 6^e snelbootflottielje een mijnenlegoperatie op de toegangswegen in het zeegebied van *Dover-Dungeness*.

Negen dagen later, op 28 februari 1942 verlegt de 6^e snelbootflottielje naar *Helgoland*. Ze wordt vervangen door zes boten van de 4^e flottielje uit het Franse *Boulogne*.

Op 14 maart 1942 onderneemt de 4^e snelbootflottielje een mijnenlegoperatie aan de Engelse zuidoost kust. Onderweg loopt de S53 op een mijn. De snelboot is reddeloos verloren en zinkt. Bij een treffen met Engelse kanonneerboden wordt de S111 zwaar getroffen. De bemanning wordt gered. Een poging om de beschadigde boot op sleeptouw te nemen mislukt. Ze verdwijnt in de golven. Tijdens dezelfde onderneming kan de S104 onder bevel van *Oberleutnant-zur-See* Roeder de Britse torpedojager *Vortigern* torpederen en zinken. De 4^e flottielje staat onder bevel van *Kapitänleutnant* Bätge.

Op alarmwacht.

De mijnenveger M3615 van de 36^e *Minensuchflottille* uit Oostende loopt op 24 maart 1942 om 01.45u 's nachts op een mijn vóór *Gravelines* en zinkt. 15 bemanningsleden verliezen het leven waarvan er drie te Oostende worden binnen gebracht. Het zijn: Ernst Noack, Theo Kremer en Rolf Janssens. De M3615 is de door de Duitse marine in beslag genomen 0.56 *Mimosa* 26 BRT van eigenaar F.Coopman. In 1950 wordt het schip gelicht en te Oostende afgebroken.

Op 18 april 1942 vaart de 4^e snelbootflottielje uit met de boten S63, S64 en S 109 voor het leggen van 30 zeemijnen aan de Engelse kust. Deze routineoperatie verloopt zonder incidenten.

Op 22 april 1942, nieuwe mijnenlegoperatie van het 4e aan de Engelse kust. Op hun terugweg naar Oostende komt het bij de Noordhinderbank tot een hevig treffen met vier MTB's (*motor torpedo boat*) van de Engelse 6e MTB flottielje waarbij de S52 en de Engelse MTB64 schade oplopen. Op de S52 valt één dode: Hans Peter Budde, geboren in oktober 1922. Acht dagen later, op 30 april 1942, verlaat de 4e snelbootflottielje Oostende voor Rotterdam.

07 mei 1942: om 07.30u vallen Britse jachtvliegtuigen met hun boordwapens opnieuw twee voorpostenboten en een *Hafenschutzboot*, de *HS 90*, aan vóór Oostende. Op de *HS 90* vallen twee doden en vier gewonden. Ze heeft als thuishaven Duinkerke.

De V1805, een omgebouwde Franse loodsboot *Sénateur Louis Brindeau*, loopt op 22 mei 1942 vóór Oostende op een mijn en wordt door zijn bemanning op het strand gezet. De voorpostenboot wordt hersteld maar wordt op 15 juni 1944 in *Le Havre* (Frankrijk) vernield door een vliegtuigbom.

De volgende dag loopt de V1808 *Dortmund* in positie 51° 13 min-02° 45 min eveneens op een mijn en zinkt. Vier bemanningsleden worden hierbij zwaar en zeven licht gewond. Zo verliest de 18^e flottielje twee van haar boten in evenveel dagen.

Verder verliest de 18^e voorpostenbootflottielje nog volgende manschappen. De omstandigheden van hun dood zijn ons onbekend:

Op 12 maart 1943: Lorenz Walter geboren op 03 september 1920.
Karl Heinz Loges geboren op 30 september 1922.
Richard Helnig geboren op 12 september 1920.
Paul Nagener geboren op 20 juli 1923.

Op 24 juni 1944: Franz Venos geboren op 02 mei 1921.
Op 29 juni 1944: Karl Schröder geboren op 13 november 1923.
Op 05 juli 1944: Hanz Sorgnitt geboren op 17 augustus 1920.
Op 10 augustus 1944: Gerhard Kliner geboren op 02 juli 1922.
Brucher Richard Kleiner geboren op 21 april 1920.
Karl Wipplinger geboren op 13 mei 1921.

Alle gesneuvelden worden zoals gebruikelijk met militair eerbewijs bijgezet op het Duitse militair kerkhof te Oostende en vanaf 08 augustus 1949, overgebracht naar het Duitse *Ehrenfriedhof* (een verzamelkerkhof) 1940-45 te Lommel (Limburg). Daar liggen in 2001 reeds 39094 gesneuvelden.

Begrafenisplechtigheid op het Duitse militair kerkhof te Oostende

Op 07 augustus 1942 loopt de sperbreker 170 *Maria Muller* van de 6^e flottielje twee zeemijlen noordelijk van Oostende op een mijn en zinkt.

15 september 1942 om 05.25u: in positie 51°-02° 05 min loopt sperbreker 142 *Westerboek* van de 4^e flottielje vóór Oostende ook op een mijn en zinkt. De bemanning wordt gered. Er zijn vijf licht gewonden. Later wordt het schip geborgen.

Vijftien *Spitfires* vallen op 18 september 1942 met hun boordwapens de motorboot *Lorelei* aan. Hierbij worden vijf bemanningsleden gedood en drie gewond.

Op 09 oktober 1942 om 22.00u loopt de sperbreker 143 *Lola* van de 4^e flottielje in positie 51°-02° 44 min op een mijn en zinkt. De flottielje verliest zo in korte tijd twee van haar schepen.

Op 27 oktober 1942 om 17.48u wordt een baggerboot 300m voor de haveningang door een *Spitfire* beschoten. Er vallen geen slachtoffers maar er is veel stoffelijke schade.

Een mijnenveger van de 36^e *Minensuchbootflottille* loopt op 24 november 1942 op een mijn en zinkt. Vier bemanningsleden worden gedood. Het zijn: Ernst Schub *Bootsmannsmaat* (onderofficiersrang), geboren op 02 oktober 1917, Richard Langdorf *Gefreiter* (1^e matroos), Franz Moor *Obergefreiter* (korporaal), geboren op 20 juli 1921, Christoph Schlafert *Obergefreiter*, geboren op 06 augustus 1921.

Op 05 April 1943 wordt vóór Nieuwpoort een *Hafenschutzboot* van Oostende in echte commandostijl door eenheden van de Engelse marine geënterd. Ze nemen de bemanning krijgsgevangen en steken de boot in brand.

De voorpostenbootflottielje loopt uit.

Op 24 juli 1943 verleggen de snelboten S68 en S77 van de 5^e snelbootflottielje van *Boulogne* naar Oostende. Even na middernacht, om 00.15u, worden zij aangevallen door Britse motortorpedoboten. De S77 wordt getroffen door een salvo aan haar stuurboord reservetorpedo. De boot zinkt in positie 51° 14 min–02° 53 min.

De commandant van de S68 *Oberleutnant-zur-See* Moritzen moet enige tijd later voor de krijgsraad verschijnen en wordt van zijn commando ontheven omdat hij bij dit gebeuren aan de S77 geen hulp geboden heeft.

Op 17 september 1943 verlaten vijf mijnenvegers, de M3601, de M3604, de M3605, de M3606 en de M3607, van de 36^e mijnenvegersflottielje hun basis Oostende. Opdracht: bewaken van de kust tussen Oostende en Zeebrugge, daar opname van de M3600 en M3620, de KFK 3669 en de HS FN 09. Deze schepen komen van Vlissingen en moeten naar Oostende begeleid worden. Om 22.25u in positie 51° 19 min–03° 01 min grijpen twee krachtige mijnontploffingen plaats. De eerste achter de M3604, de tweede direct onder het schip. Ze zinkt snel. M3601 en M3605 komen ter hulp om de afdrijvende bemanningsleden op te pikken. Ook de M3606 en de M3607 komen ter plaatse om met rubberboten bemanningsleden te redden. Tijdens deze reddingswerken volgt om 22.42u een derde mijnontploffing direct onder de M3606. Deze zinkt dichtbij de M3604. Om 22.55u zendt de M3607 een bericht dat hij doden en gewonden aan boord heeft en naar Oostende terugkeert. Intussen naderen de boten die van Vlissingen komen de plaats van het onheil. Om 22.55u komen ze in het zicht. Met lichtsignalen worden de naderende boten aangemaand af te draaien wegens het mijnengevaar. De M3600 die aan de spits van het kleine konvooi vaart is reeds zo dichtbij dat ook zij om 23.05u op een mijn loopt en onmiddellijk zinkt. Het schip is midscheeps geraakt. Korte tijd daarna ontploft de ketel. Met alle beschikbare middelen worden de reddingswerken voortgezet tot 23.45u. Men verzoekt MSS Oostende *Seenotboten* te zenden. Wanneer men geen schipbreukelingen meer bespeurt en omdat de niet getroffen schepen talrijke zwaar gewonden aan boord hebben, wordt snel de terugreis naar Oostende aangevat. Men heeft Oostende gevraagd ziekenwagens gereed te houden.

Minenräumbootflottille op oefening.

De verliezen zijn hoog: negen doden, tien vermisten, achttien zwaar en licht gewonden. Later bij de begrafenis worden zeventien bemanningsleden begraven. Mogelijk zijn dit nadien gevonden drenkelingen of overleden zwaar gewonden. Het zijn: Paul Stockburger, 20 jaar, Günther Klockner,

18 jaar, Adolf Korn, 18 jaar, Gerhard Schmidt, 19 jaar, Hans Schmidt, 43 jaar, Herbert Schikor, 18 jaar, Heinz Thormann, 19 jaar, Gottfried Sandig, 24 jaar, Bruno Zucht, 19 jaar, Ernst Eitel, 20 jaar, Werner Jaroth, 20 jaar, Heinz Laudage, 27 jaar, Wilhelm Schwartz, 19 jaar, John Rottger, 31 jaar, Karl Logusz, 19 jaar, Rudolf Oslander en Heinz Lippert. Op hun begraafing waren 200 man tegenwoordig samen met korvettenkapitein Grosse, bevelhebber van de 36^e mijnenvegersflottielje.

Twee groepen schepen van de 36^e mijnenvegersflottielje onder leiding van de flottieljecommandant korvettenkapitein Grosse worden op 14 maart 1944 vóór de Franse kust aangevallen door Britse MTB's. De M3630 wordt hierbij vóór *Gravelines* door een torpedo getroffen en zinkt. Op zaterdag 18 maart worden vier bemanningsleden van de M3630 op het kerkhof Stuverstraat begraven. Het zijn: Rudolf Einsfeld *Maschinemaat* (onderofficiersrang), geboren op 15 december 1919, Johann Kruse matroos, geboren op 19 december 1898, Valentin Rosplog *Funkmaat* (onderofficiertelegrafist), geboren op 26 januari 1921 en Michaël Hiersch, *Obersteuermann* (1e stuurman), geboren op 06 november 1920.

Op 31 maart 1944 loopt sperbreker 141 *Lies* van de 36e mijnenvegersflottielje op een mijn vóór Oostende en zinkt. Eén man verliest het leven: Peter Schouten *Obergefreiter* (korporaal), geboren op 19 april 1924.

De in Nederland gebouwde *Kriegsfischkutter KFK 64*, in dienst gesteld op 30 juli 1943 als mijnenveger M3668 bij de 36e flottielje, loopt op 27 april 1944 om 22.55u op een mijn in positie 51°-02' 58 min en zinkt. Twaalf bemanningsleden laten het leven waarvan er acht te Oostende begraven worden. Het zijn: Friedrich Weber, geboren op 10 juni 1922, Heinz Löns, geboren op 25 december 1923, Ernst Bahlo, geboren op 03 februari 1925, Eberhard Prillwitz, geboren op 15 februari 1925, Heribert Thiel, geboren op 30 juni 1922, Heinz Drees, geboren op 06 oktober 1925, Georg Kuhn, geboren op 07 januari 1921 en Joachim Schmidt, geboren op 07 december 1922.

19-20 mei 1944: mijnenlegoperatie van de 8^e snelbootflottielje onder bevel van korvettenkapitein Zymalkowski vóór de Engelse kust. De Britse mijnenvegers *Wyoming* en de *MS227* lopen op deze mijnen en zinken. Op de terugweg wordt het 8^e vóór Oostende aangevallen door Britse *Swordfish* torpedovliegtuigen van het 819^e RAF (*Royal Air Force*) squadron. De S87 wordt door een torpedo getroffen, schiet in brand en zinkt. Vijf bemanningsleden van het machinepersoneel verliezen het leven. Het zijn: Wilhelm Schürks *Maschinen-Obergefreiter*, geboren op 05 maart 1924, Erhard Böchland *cadet*, geboren op 06-juli 1925, Kurt Baumann *Mechaniker-Obergefreiter*, geboren op 14 maart 1921, Heinz Schulze *Maschinen-Obergefreiter* en Heinz Michelis *Maschinen-Obergefreiter*, geboren op 15 december 1923.

Op 25 mei 1944 om 09.50u overvliegt een jachtvliegtuig de Oostendse haven richting zee zonder iets te ondernemen. Hij wordt echter beschoten door de luchtafweer van een baggerboot die vóór de haven ligt. Het vliegtuig maakt daarop rechtsomkeer en valt de baggerboot aan. Daarbij komen zes burgerlijke bemanningsleden, vier Bredenaars en twee Oostendenaars om. Twee Duitsers worden eveneens gedood en drie zwaar gewond. Dit zijn waarschijnlijk de FLAK-bedieners. Het brandende schip wordt nadien opgesleept en te Oostende binnengebracht. Volgende burgers lieten het leven: Oscar Lams (Br), G. Pierre (O), B. Prince (O), Maurice Vandecasteele (Br), August Vandebussche (Br) en Edward Van Overbeke (Br).

Op 01 juni 1944 ligt de 2^e snelbootflottielje met tien boten te Oostende. Vijf boten zijn operationeel, vijf niet. Na de geallieerde invasie van 06 juni verlegt de flottielje in de nacht van 07 op 08 juni naar *Boulogne* en *Le Havre*. De 8^e snelbootflottielje komt van Nederland naar Oostende. Op 12 juni zijn slechts drie boten van de flottielje operationeel, de S83, de S100 en de S133. Op 15 juni liggen nog slechts zes boten te Oostende, twee van de 2e, twee van de 3e en twee van de 8e flottielje.

De snelboten S83, S127 en S133 van de 8e snelbootflottielje uit Oostende worden op 17 juni 1944 aangevallen door jachtvliegtuigen. De S83 en S133 worden beschadigd. Eén bemanningslid wordt gedood: Erich Liesegang, geboren op 21 december 1922. Vijf dagen later, op 23 juni 1944, verleggen dezelfde snelboten van Oostende naar *Boulogne*.

De snelboten S91, S79 en S114 worden op 17 juli 1944 van Oostende ook overgeplaatst naar de 6e flottielje in *Boulogne*. Ze zullen in de nacht van 29 op 30 juli een Engels konvooi aanvallen en met hun torpedo's de Britse cargo *Samwake* 7219 ton tot zinken brengen.

Augustus-september 1944. In het begin van augustus komt de in maart opgerichte 10^e snelbootflottielje onder bevel van *Kapitänleutnant* Karl Müller met zes boten te Oostende aan. Ze doen dienst in de Noordzee maar reeds in de nacht van 11 op 12 augustus verlaat de flottielje met de boten S183, S184, S185, S186, S191 en S192 Oostende voor IJmuiden. Met de boten S185, S186 en S192 krijgt de bevelhebber opdracht de te Duinkerke ingesloten Duitse troepen te bevoorraden (±11000 man). Het is een delicate opdracht. Zijn escortegroep met de boten S183, S200 en S702 wordt vóór de kust van Oostende door een Britse patrouillegroep met het fregat *Stayner* onder bevel van Luitenant Turner en de MTB's 724 en 728 onderschept. Het fregat *Stayner* zinkt één der drie snelboten, de andere twee komen met elkaar in aanvaring en zinken eveneens.

De bemanningsleden waaronder de flottieljebevelhebber *Kapitänleutnant* Karl Müller worden opgepikt en krijgsgevangen genomen. Karl Müller is *Ritterkreuzträger* op 28 jaar en een snelbootaas van de Duitse marine. De Engelsen willen inlichtingen uit hem los krijgen en hebben dan ook de intentie hem grondig te ondervragen. Via het Rode Kruis is er echter een uitwisseling van krijgsgevangenen gepland. Er mogen dertig zieke en gewonde Duitse krijgsgevangenen uitgewisseld worden voor dertig dito Engelsen maar de Amerikaanse aspirant kampcommandant, een oudere officier en nog maar vier dagen in functie, heeft er die dag maar 28 op zijn lijst. Er ontbreken er dus nog twee. Hij denkt dat Muller die daar staat met zijn ridderkruis om de hals om afscheid te nemen van zijn vrijgelaten kameraden mogelijk voor twee zou kunnen tellen en vraagt hem of hij naar huis wil. Muller antwoordt in het Engels 'Yes, I want to go home'. Door handig gebruik te maken van de onwetendheid en het gebrek aan ondervinding van de Amerikaanse kampcommandant slaagt hij er zo in zich te laten uitwisselen en met het hospitaalschip *Drottning* via Zweden naar Duitsland terug te keren waar hij met open armen ontvangen wordt. Wanneer de Engelsen hem later op de dag komen afhalen voor ondervraging is hij reeds op zee. Kort daarop is de afgezette Amerikaanse kampcommandant ook op zee, op terugweg naar Amerika.

Op 08 september 1944 wordt Oostende bevrijd. De Duitsers laten de haven vernield achter. De haveningang is versperd met zestien vaartuigen. De havenhoofden beschadigd. Scheepswerven vernield. Kranen vernield. Sluizen en bruggen onbruikbaar gemaakt. Kaaimuren opgeblazen. Munitie en mijnenbunkers opgeblazen. De vuurtoren is opgeblazen. De snelbootbunker wordt *in extremis* ook nog opgeblazen. En zeggen dat men de geplande vernietigingen niet volledig heeft kunnen doorvoeren. Gelukkig maar! De eerste geallieerde schepen zullen slechts op 03 november onze haven kunnen binnenvaren nadat de *Royal Engineers* eerst de allernoodzakelijkste opruimingswerken gedaan hebben.

(Wordt vervolgd)